

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XIX.

V Celovcu, 29. novembra 1900.

Štev. 48.

Volilno gibanje.

Nasprotniki na delu.

Zdi se, kakor da je v sedanji volilni dobi peklen odprl vse svoje zatvornice, tako se dela od nasprotne strani zoper vse, kar se zove katoliško ali slovensko! — Liberalno-nacionalni listi so polni najgrših napadov, podlih lažij in nesramnega zavijanja. Ljudje, ki takim listom še trohico verjamejo, zaslužijo, da se jih preišče, ali so še — normalni! Kar listi ne dosežejo, morajo doseči liberalni agitatorji in vsaka oštarija je zbirališče ljudij, katerim nobena laž ni predebela, da bi ž njo ne begali ljudij. Govori se mnogo o „napredku“. Ta „napredek“ pa se pri nas kaže samo v brezmejni neumnosti gotovih ljudij, ki verjamejo še tako debele laži!

Čare, ta novi koroški Mesija, ki bo po zadržilu „bauernbundarjev“ pripravil koroškim kmetom zlate čase, je tako zgovoren in spreten kandidat, da se niti na javen shod ne upa! Dolej še ni govoril javno, pač pa se plazi skrivši in deloma tudi po noči okoli, da „bauernbundarjem“ oznanjuje svoj evangelij. Svoje shode skrivajo tako, da morejo k njim samo ožji somišljeniki Čaretovi. Nam pa očitajo, da zborujemo za zaprtimi durmi, dasi je vsak shod javno naznanjen. Hinavci!

Prvotne volitve.

V Tinjah se volitev na določeni dan ni mogla vršiti, ker se je menda dotično naznanilo — izgubilo!! Zato se bode volitev vršila v četrtek dné 6. decembra in sicer za V. kurijo (1 vol. mož) od 9. do 11. ure, za IV. kurijo (2 volilna moža), od 12. do 2. ure.

Železna Kapla, 19. nov. (V. kurija.) Izvoljena sta nemška nacionalca J. Niederdorfer in pl. Pautz z 59 in 58 glasovi. Socijaldemokratje so dobili 30 glasov. Slovenci se volitve niso udeležili.

Pliberk. (V. kurija.) Dné 19. nov. so se vršile v našem mestu prvotne volitve za peto kurijo. Udeležba je bila silno slaba. Od 350 volilcev jih je prišlo na volišče komaj kakih 30. Volitev se je vršila brez vsakega hrupa, vseh pa je izvolitev dveh nacionalcev: K. Metnitz in A. Mayer.

Djekše, 19. nov. Volitev se je vršila z borbo, kakoršne v tej občini še nismo imeli. Iz Celovca

in Velikoveca vplivali so nasprotniki na naše ljudi, da jih odvrnejo od naše stranke. Med hlapci imamo tudi že nekaj rudečkarjev, ki so se pogubnih nauk navzeli v tujini, a jih skušajo udomačiti med tukajšnjim ljudstvom! — Izid volitev je bil srečen za nas. V obeh kurijah smo prodrli s svojimi možmi in sicer so izvoljeni gg.: posestniki Mart. Harih, M. Jerg, J. Pečarnik in provizor J. Zeichen. V V. kuriji smo imeli 43 glasov, v IV. mi 35 in nasprotniki 15.

Št. Daniel nad Pliberkom, 20. nov. V obeh kurijah sta bila malone enoglasno izvoljena za volilna moža našinca gg. Pr. Kert p. d. Mikel, župan, in Jak. Kindlman, župnik.

Jezerko, 20. nov. Izvoljeni so zanesljivi slovenski možje in sicer za kmetске občine gg. Jurij Šenk in Jos. Virnik, za V. kurijo g. P. Roblek.

Grebini, 20. nov. Pri volitvi smo žal za 8 glasov propadli, a propadli smo častno. Naših so okoli 15 izpustili iz zapisnika, ki torej niso smeli voliti. Grozno so godrnjali kmetje rekoč: pri plačevanju občinskih doklad pa najdejo vsako babico. Konjederči, dobovi, „frajtarji“, učitelji, živinski in človeški zdravniki so delali strastno in surovo; o mraku ni bil nobeden nas življenja varen. Iz cest in bajt so jih vlačili na volišče, kjer je bila jed, pijača, smodke zastoj. Grozili so, da jim odtegnejo steljo in drva, ako se ne udajo. Žal, da se jim je tudi marsikateri kmetič vdal ter prodal svojo dušo za maselček ječmenove vode. Čast in hvala kmetom, ki so prišli ure daleč in se vsem grožnjam niso udali. Runska strela pa naj vdari vse odpadnike, izdajalce vere in domovine!

Blato, dné 22. nov. Izvoljeni so sami zanesljivi katoliško-slovenski možje, in sicer za V. kurijo gg.: Lubas Gašper iz Vogrč, Srebotnik Blaž iz Žvabeka, Žipelj Tomaž iz Doba in Pušnik Tomaž iz Rinkolj. Za IV. kurijo: Kac Val. iz Doba (župan), Kumer Gašper iz Repelj, Miklavč Pavel iz Vogrč in Šercar Jak. iz Blata. Volilcev je prišlo nad 40, nasprotniki si niso upali na dan. Kazalo pa se je, da bi bili posegli v volitve, ako bi bilo naših malo. Treba si to zapomniti!

Švabek, dné 22. nov. Za IV. kurijo je izvoljen seveda mož, ki bo volil s slovensko stranko. Za V. kurijo smo volili z občino Blato, in sicer — dobro!

Libuče, dné 22. nov. Izvoljeni so za V. ku-

rijo gg.: Breznik Matevž iz Libuč, Močilnik Flor. iz Lokovice, Krof Mart. iz Libuč in Skuk Andr. iz Senčnega kraja. Za IV. kurijo: Potočnik Tomaž iz Belšaka, Podrečnik Pavel iz Lokovice (župan), Črnko Bartl iz Libuč in Starej Tomaž iz Zg. Libuč. Volilcev je došlo nad 60, največ iz hribov. Nasprotniki si tudi tukaj niso upali pokazati se, menda ker so zadnjič dobili predolg nos.

Ruda, dné 22. nov. Pri volitvi volilnih mož, smo žalibog propadli, a častno, le za nekaj glasov! Da bi dobili iz Gorenč le malo pomoči, da bi naši ljudje le malo bolj spoznali, da je naša dolžnost, skrbeti za dobre volitve, bi zmaga morala biti naša! Ljudstvu je pač nujno treba političnega pouka. V V. kuriji se naša stranka ni udeležila; izvoljeni so 4 liberalci. V IV. kuriji je bila borba huda. Liberalci so zmagali le z neznatno večino. Izvoljeni so: Val. Plešivčnik (24 glasov), Gr. Rak (24), J. Korak (25), J. Maierhofer (24). V manjšini so ostali: župnik Volavčnik (22 glasov), Jan. Mauhler (19), Tomaž Kušnik (18) in Ant. Melišnik (18). Po svoji „zmagi“ so nasprotniki odkrili svoje srce s klici: „Heil Deutschthum“. Sram naj bi bilo takih izdajic; je pač vedno res, da je poturica hujša od Turka! — Slovenskim volilcem, ki se niso vstrašili nasprotnega pritiska, in ki so prišli k volitvi, bodi zato hvala! Živel! Sram pa naj bo one mlačneže in zaspance, ki so doma varovali peč in tako zakrivali naš propad.

Medgorje, dné 22. nov. V obeh kurijah je zmaga naša slovenska stranka. Nasprotnikov ni bilo k volitvi. Slava!

Tolsti Vrh, dné 23. nov. Po hudi borbi so Slovenci zmagali v obeh kurijah. Naši so imeli v V. kuriji do 50, nasprotniki do 31 glasov; v IV. kuriji so imeli naši po 33 glasov, nasprotniki po 6 glasov. Živel! značajni volilci!

Bistrica, dné 23. nov. V obeh kurijah so enoglasno izvoljeni katoliško-narodni možje. Nasprotna stranka se volitve ni udeležila. Slava!

Kotlje, 24. nov. V V. kuriji, v kateri so, kakor se je neki kmet izrazil, v Kotljah volile „same babe, ki so za par vrčkov piva in nekoliko cigar prodale svoje glasove“, nismo zmagali. Zato je zmaga naša v IV. kuriji. Izvoljena sta od slovenskih naših kmetov značajna Slovenca gg. Matevž Matija p. d. Zdovec in Lenart Kuhar p. d. Lužnik. Neustrašeno naprej!

PODLISTEK.

Ob stoletnici Prešernovi.

(Spisal Fr. Ks. Meško.)

Dné 3. decembra 1800 so v Prešernovi, po domače v Ribičevi hiši v vasi Vrbi, ne daleč od blejskega jezera, stale Rojenice ob zibelki ravnokar rojenega deteta. In določevale so mu usodo ter mu določile: trpljenje v življenju in po smrti slavo. Sodba njih je bila bridka in težka za nežno dete, a bila je prijazna in častna in dobrotna za narod slovenski, katerega najslavnejši sin je postal ta ravnokar rojeni otrok.

In ko so Vile prisodile detetu svoje darove, se je začelo razvijati pod njihovim vplivom življenje njegovo. Začetkoma je teklo mirno in tiho. Ko je bil mali France star 7 let, ga pošljejo stariši k staremu stricu Jožefu, ki je bil duhovnik na Kopanju na Dolenjskem. Drugo leto pride v Ribnico in spet čez leto v Ljubljano. Tukaj se je učil vedno izvrstno, dasi si je moral služiti kruh s poučevanjem, kakor velika večina slovenskih dijakov.

V Ljubljani je dovršil nauke l. 1821. ali 1822. Od tod je šel na Dunaj. L. 1828. je postal jezičen doktor. Z Dunaja se je podal nazaj v Ljubljano, kjer je dobil cesarsko službo. Pri suhoparnem in uradniškem poslu pesniškemu mladeniču seveda ni ugajalo; in navrh še služba ni bila plačana. Prosil je za enako službo s plačo v Celovcu. A ni je dobil. Na boljše in dobro plačane službe so se od pamtveka nastavljali le neznatnejši ljudje, ker hrbet

takih je prožnejši, globlje se klanjajo. Za može, ki se zavedajo svojih močij in svojega pomena, ki niso lizuni, ki ne pačijo obraza vedno v meden nasmeš, v službah ne cvetijo rožice.

Ker ni dvoma, da je Prešeren pesnil že v mladostni dobi, mu je gotovo že tedaj v duši vstalo ono britko čustvo, ki ga je vlil v krasne in večno resnične, ves filistrski svet zasmehujoče in usodo pesnikovo tako živo opisujoče vrstice:

„Slep je, kdor se s petjem vkvarja,
Kranjec moj mu osle kaže;
Pevcu vedno sreča laže,
On živi, vmrje brez denarja.“

Prešeren zapusti državno službo ter vstopi v pisarno doktorja Hrobata v Ljubljani. Tudi kot samostalen odvetnik se ni mogel nastaniti, ker so mu štirikrat odbili prošnjo. Še-le l. 1846. je odprl lastno pisarno v Kranju. Tamkaj je zatisnil svoje oči, ki so videle na svetu toliko gorja, ki so potočile marsikako grenko solzo, dné 18. avgusta 1849. Na kranjskem pokopališču stoji na grobu velikega moža med štirimi cipresami visok spomenik z napisom:

„Ena se tebi je želja spolnila,
V zemlji domači da truplo leži.“

V modrem jezeru gorskem odsevajo v jasnih oblikah temni bori in smreke, stoječe na obalu, odsevajo visoki vrhovi donebesnih gor, odseva obok nebesni, zdaj jasen in smehljajoč se kakor nedolžno dete, zdaj oblačen in teman kakor lice užaljenega moža, odseva zlato, oživljajoče solnce in tihe, mižee zvezde v mirni pomladni noči.

In istotako odseva v pesmih Prešernovih ves svet, vse življenje človeško. Njegovo mehko srce je bilo sprejemljivo za vse vtiske, za vse pogodke, za

vse slučajnosti življenja. In kar je to srce čutilo, srečo ali bol, le žal, da je bilo slednje več, vse to se je izlilo iz tega čutečega srca v prekrasne, dovršene stihe. Tu toži v tihi, lunojasni noči:

„Luna sije,	Ti si kriva,
Kladvo bje	Ljubeznjiva
Trudne pozne ure že;	Deklica neusmiljena!
Pred neznane	Ti me raniš,
Srčne rane	Ti mi braniš,
Meni spati ne pusté.	Da ne morem spat' doma.“

Tam se že poslavlja:

„Nezvesta bodi zdrava,
Čolnč po mene plava,
Na barko kliče strel!
Po zemlji varno hodi.
Moj up je šel po vodi
Mi drug te je prevzel.“

In nazadnje je v srcu zamrl že vsak up, vsaka nada, — vse je sicer prazno, a mirno, srečno ni:

„Sem dolgo upal in se bal
Slovó sem upu, strahu dal,
Srce je prazno, srečno ni,
Nazaj si up in strah želi.“

Obžaluje, da je zapustil mirno rodno hišo, tiho domačo vas, kjer bi pač prej in lažje našel srečo, kakor v velikem šumnem svetu:

„O Vrba, srečna, draga vas domača,
Kjer hiša mojega stoji očeta,
Da b' uka želja me iz tvojga sveta
Speljala ne bila, goljfiava kača.
Ne vedel bi, kako se v strup obrača
Vse, kar srce si sladkega obeta;
Ne bila bi mi vera v sebe vzeta,
Ne bil b' viharjev notranjih igrača!“

In kdo si ni zaželel že istega na življenja stezah!

Naša stranka je dalje zmagala v občinah: Radiše (IV. in V.), Globasnica (IV. in V.) in Dobrlavas (IV.)

* * *

Brdo, dné 22. nov. Volitve za državni zbor izpadle so pri nas v obeh kurijah prav ugodno za našo stvar. V V. kuriji dobili so naši po 36 do 37 glasov. Volilcev prišlo je 43. V IV. kuriji pa smo zmagali še z večjo večino. Večer pred volitvijo se je zbralo kakih 60 kmetov, in dasiravno so se nasprotniki v drugi gostilni norčevali iz nas, so kmetje-volilci posebno iz Most, Mol, Pazir, Velike vasi in Limarc drugi dan volili kot en mož zanesljive krščanske volilne moč. Nasprotniki so dobili največ po 6 glasov. Taki kmetje-volilci so vsega spoštovanja in hvale vredni. Ko bi bili kmetje povsod taki korenjaki in stanovitni bojovníki za njih, dosihmal zanemarjene pravice, bi se tudi kmetškemu stanu obrnilo na bolje; a na dan volitve iti po sedanjih opravkih, se pravi, sam sebe naravnost sovražiti. „Čič ne dá nič.“ — Slava našim kmetom! Nekaj, seveda imamo tudi takih kmetov, kateri si kot rojeni Slovenci štejejo v modrost in dolžnost, da bijejo sami sebe po črepi. Takih ljudi se, menim, še med divjaki zastoni išče; a pri nas jih je nekaj!

Št. Štefan ob Zili, dné 22. nov. Zmagali smo sijajno! V V. kuriji so bili nasprotniki že pripravljeni, a se niso upali niti na dan, ko so videli, da jim je propad gotov! Izvoljeni so našinci gg.: J. Blüml, J. Sternig, G. Leks, Mih. Sternig s 58 glasovi. V IV. kuriji smo zmagali s 44 glasovi proti 12. Izvoljeni so gg.: Pet. Urbanc p. d. Korpar, Mih. Erat p. d. Erat, Val. Kriber p. d. Stinčič, Jurij Milonik p. d. Milonik, Anton Pelnaf. Slava vrlim volilecem!

Nasprotniki so zmagali v Blačah ob Zili, v Goricah, Spodnjem Dravogradu, Labudu, Šmartnu ob Celovcu, Pustriči. Socijaldemokratje so dalje zmagali pri volitvi za V. kurijo: v jednom volilnem okraju v Beljaku (4 vol. močje), Mostiču (4), Svincu (4), Malem Št. Pavlu (2).

* * *

V okraju Beljak-Borovlje se praska med Orašem in Janihom nadaljuje. Dné 18. novembra je zboroval „Bauernbund“ v Šmartnu nad Beljakom. Povabili so celo „slovečega“ barona Rokitanskega, da je govoril za Oraša! Tudi Oraš je govoril. Najzanimivejše, kar je vedel povedati, je bilo to, da „kmetuje že 30 let“. To je pa res „zasluga“, vredna našega Oštinkaja. — Nemško-nacionalci se jezijo, da „bauernbund“ dela zgago in da nočejo vsi pripoznati Janiha kot kandidata. „Kärntner Nachrichten“ pa zopet poudarjajo, da bi bil „kratkomoal izvoljen kak klerikalec“, če bi se slovenski volilci količkaj potrudili! Slovenski mlačeži in zaspanci, ali se Vam je začelo kaj svitati in ali ste si že izbrisali oči?!

Krščanskim slovenskim volilecem v Grebinju.

Izid volitev v Grebinju ni bil srečen! Zgodi se božja volja! Noben las nam z glave ne pade in noben vrabec na strehi ne pogine, da bi Bog ne vedel zanj. Trud, ki so ga imeli naši kmetje in zasramovanje, ki so je trpeli za katoliško slovensko stvar, vendar ni bilo zastoni! Spoznati svojo ver-

ske prepričanje in zagovarjati v dejanji krščanska načela, kedar vidimo nasproti besno brezversko druhal, je mnogo bolj zaslužno delo, kot obiskovanja cerkvâ, kot molitev za domačo mizo, kot udeležitev pri procesiji na božjega telesa dan, kedar tudi brezverski ljudje še prihajajo v cerkev — slepit slaboumne katoličane, da bi verjeli njihovi hinavščini. Dobro delo ste storili vrli kmetje, da ste se odločno potegnili za katoliško stranko, in dobro delo je tem večje, ker ste propadli! Kjer se zmagovalno voli, je lahko voliti, hudo je pa bojevati se brez vidnega uspeha.

Nasprotniki so zmagali — a le ker so bili našincev izpustili veliko število iz volilnih zapisnikov. Sram naj jih bo, če so to nalašč storili, če pa ne, je vse graje vredno občinsko predstojništvo. Pri davkih niso pozabili nobenega kmeta, kako je pa potem mogoče pri volitvah jih pozabiti? In pozabiti jih od 160 koj 20! in izmed teh 18 katoliških! Preč. g. grebinski župnik so svojih 5 reklamovali, drugih pa poznali niso, in tako je prišlo do žalostnega izida, dobil je sovražnik 63 glasov, vi pa ste jih imeli 55!

Zmagal je liberalizem! Vpili so: „Es lebe die Republik“, brez da bi jih bil hotel slišati kak zastopnik javnega reda, napadli potem pred župniščem g. župnika N. in ga bili s pestmi, k sreči jim je še hitro mogel se umakniti! Tak je cvet in red liberalne, ali kar je vse eno, nemško-narodne kulture; tako se pri nas voli za predsednika c. kr. kmetijske družbe!

Združili so se do zadnjega moža vsi liberalci, nemško-narodovci in socijalni demokratje, zoper krščanske kmete, ki nosijo takorekoč ves davek tega okraja. Kmetje, ki imate tri, štiri, pet posestev eden, ste podlegli ljudem, ki še hlače nimajo svojih, ki niso vredni, da pred vami snamejo svoje klobuke! Prišli ste, skoro da vsi, a vi imate po več ur dolgo pot, v trgu pa sedé nasprotniki na kupu! Ne bili bi vas premagali nikdar, a žalibog ima kmetški stan svoje izdajalce, ki drže z vsakomur, le s stranko ne, kjer vidijo duhovnika! Ne vemo, kedar bodo ti-le liberalni gosposki kmetje prišli do pameti? Če prej ne, pa tedaj, kedar jih bodo lastni hlapci topli. Ni treba biti preroku, da povemo ljudem: Krvavo se jim bo maščevalo, kar zdaj počenjajo: Zdaj kolnejo in napadajo s silo duhovnika, potrpiamo malo in videli bomo, kako bodo hlapci in poslî takih kmetov želi hudo seme, ki se sedaj seje!

Iz tega sovraštva socijalnih demokratov, liberalcev in nemško-narodovcev vam kmetje prihaja dolžnost: Ne podpirajte več teh ljudi na noben način ne! Ne hranite strupene kače v svojem krilu! Zavedite se svoje dolžnosti kot katoličani, zavedite se svoje dolžnosti kot Slovenci. Oklenite se tesno svojega edinega pravega prijatelja, ki ga imate v Grebinju, preč. g. župnika, stojte jim odločno na strani in oni bodo odločno in brez strahu delali za vas, da se bodo neznosne razmere prej ko slej predrugačile in strgala pajčevina, v katero so vas zdaj zapletli združeni sovražniki. Pajčevina so njihove nakane, ker ste le vi kmetje davkoplačevalci, vi nosite denar liberalnim oštirjem, vi ga nosite liberalnim trgovcem, vi vzdržujete socijaldemokratske obrtnike! Oni so vam napovedali boj, naj ga imajo!

Boj tedaj! A ne le pri volitvah, marveč tak boj, ki vam zagotovi mir in prostost za vso bodočnost.

Tvoj duh je zginil, kar nad tvojo jamo
Pozabljeno od vnukov veter brije.

Na slovenskih tleh gospodari tujec:

„Na tleh leže Slovenstva stebri stari,
V domačih šegah vtrjene postave;
Ječe pod težkim jarmom sinî Slave,
Le tujcem sreče svet se v Kranji žari,
Ošabno nos'jo ti po koncu glavo!“

In kako to? Ker Slovenci sami zapuščajo in izdajajo svojo mater:

„Z britkostjo so srce mi napolnile
Skeleče misli, da Slovenec mile
Ne ljubi matere, vanj upajoče . . .“

A tolaži ga zavest, da:

„ . . . največ sveta otrokom sliši Slave.“

In pesnik ne obupa nad usodo Slovencev, ampak utolažen in zaupajoč v boljšo prihodnost poje:

„Vremena bodo Kranjcem se zjasnile,
Jim mil'še zvezde, kakor zdaj, sijale . . .“

Glavna predmeta pesmij Prešernovih sta torej ljubezen do izvoljene device, ker

„Mokrocetoče rož'ce poezije
Očitajo to, kar se v prsih skriva.
Srce mi je postalo vrt in njiva,
Kjer seje zdaj ljubezen elegije.
Njih solnce ti si . . .“

in ljubezen do domovine.

Visoki spev ljubezni je „sonetni venec“, kjer se štirinajst sonetov kakor štirinajst blestečih zvezd vije ob imenu ljubljene deve, Primičeve Julije.

Ljubezen do domovine in deve in visoka misel samozatajevanja in odpovedi iz verskih ozirov je prekrasno izražena v „Krstu pri Savici“.

(Konec prihodnjč.)

Kmet ne bo več hlapec teh ljudi! Ne bo več hlapec dohtarjev, učiteljev, štacunarjev, zrel je dosti, da se ne bo več dal voditi tem, da se ne bo več dal striči in odirati od ljudi, ki so do skrajne meje sovražniki katoliški veri in narodnosti slovenski.

Kmetje! združite se! Zdaj zamorete prav spoznati, kako je treba biti previdnim in odločnim. Da ste zdaj propadli, obžaluje vsakdo, ali dejanski nam ne škoduje dosti. Politični boj vas bo le poostiril! Kakor se kosa poostruje s klepanjem, tako bodete tudi vi vedno bolj rezki in vedno bolj odločni, tembolj ko vas toleče vaš sovražnik.

Kmetje! Svoji k svojim, zadnjega dné večer še ni prišel! Liberalcem pa se bo dobro poplačalo prokletstva vredno njihovo počenjanje. Glavo kvišku in pesti vkup; pokažite nasprotnikom, da so oni topli s to volitvijo le same sebe.

Kdo je zmagal v Grebinju?

List „Volkswille“ piše o volitvi v Grebinju: „Narodni volilni močje (V. kurija) so bili izvoljeni soglasno. A le ne vprašajte, kake pripomočke so za to rabili. Zmaga je stala 10 do 15 sodčkov piva in za okrog 20 gld. smodk. Uradniki in pomočniki so agitirali in obrtnikom se je žugalo, da se jim odtegne delo. Gospod Tschernig je na svojem shodu obljubil vse dobro in lepo in je govoril na ljubo kmetom in obrtnikom. Mnogi so imeli njegove besede za čisto resnico. Kaj pa je Tschernig doslej storil v državnem zboru? In če pride zopet v državni zbor, mora se pridružiti nemški ljudski stranki in plesati, kakor mu žvižgajo gg. profesorji. Heil Tschernig! Heil Lemisch!“ — Dobro jih je označil ta list zlobne naše nasprotnike!

Slovenci na delo za našo šolsko družbo!

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je razposlala svojim podružnicam po Slovenski zemlji naslednji poziv. Radi važnosti stvari in ker „Družbi sv. Cirila in Metoda“ mora seči pod ramo vsak Slovenec — ponatisnemo tu njeno izjavo:

Pridne hčerke so materi veselje in podpora. Razkropljene po svetu bivajo z materjo v tesni zvezi. Raduje se mati, ako čuje o njih, da se lepo razcvitajo in krepko razvijajo. Kedar je pa v potrebi, sme se zanašati na njihovo pomoč. Taka mati je družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani; hčerke so ji podružnice, razkropljene po vsem slovenskem ozemlju. Družba sv. Cirila in Metoda želi ostati v dobrih in hudih dnevih v najožji dotiki s svojimi podružnicami.

Dva vzroka jo nagibata, da vsem podružnicam pošilja pričujoče pismo, pričakuje pa tudi prav od vseh ugodnega odgovora. Prvi vzrok je, povejmo kar naravnost, potreba, iz katere jo more rešiti le vsestranska krepka podpora. Drugi vzrok pa je ta, da namerava po novem letu izdati „Vestnik“, v katerem bi rada svetu pokazala svoje ljube hčerke, vse svoje podružnice brez izjeme lepo opravljene in dobro urjene.

Ne govorili bi resnice, ko bi tožili, da po-jema zanimanje za družbo sv. Cirila in Metoda. Marsikatero koristno društvo je že zamrlo, ker je prvotni ogenj navdušenja zanje prehitro ugasnil; za družbo sv. Cirila in Metoda pa po 15letnem obstanku še vedno gori mnogo mnogo blagih src, napolnjenih z ljubeznijo do milega slovenskega národa in do nedolžne mladine.

Vzrok, da je družba sv. Cirila in Metoda prišla v zadrego in je prisiljena prositi svojih podružnic nujne in vsestranske podpore, ni toliko pojevanje njenih dohodkov, ampak v večji meri rast njenih neogibno potrebnih stroškov. Njeni zavodi se namreč množe in tako se širi njen dolokrog. To je znamenje, da družba ne umira, ampak živi in krepko živi, če tudi deluje brez hrupa in bolj na tihem.

Ustanovljene zavode mora družba vzdrževati — da bi se opustili, kaj bi rekli Slovenci!

A težko je tudi odboru glavne družbe neugodno reševati toliko nujnih in dobro podprtih prošenj za razširjevanje že obstoječih šol (n. pr. enorazrednice na Muti v dvo- ali trirazrednico), za zboljšanje tu in tam premajhnih ali sicer neugodnih šolskih prostorov in za razne druge podpore, ki vse merijo na otežje slovenske dece, ki se potaplja v nemški in italijanski povodnji. In vendar je moral odbor v svoji zadnji seji dné 11. oktobra t. l. krvavečim srcem odbiti mnogo takih prošenj, ker je blagajnik izkazal za to leto že dosedaj 2669 kron primanjkljaja, ta pomanjkljaj pa se do konca leta še znato poviksá, ako se ne pomnože prispevki v teh poslednjih dveh mesecih letošnjega leta.

Izredni večji darovi, kakor volila, številnejše pokroviteljnine i. dr. bi sicer družbi uprav sedaj jako dobro došli. A na izrednosti se nikdo ne more zanašati.

Družbi najzanesljivejša opora so redno delujoče podružnice. Prav mnogo jih je, ki leto za

Nikjer v svetu ne najde prave zvestobe in zato ne more verovati v njo:

„ . . . sveta, čista glorijska,
Ki vera da jo, je prešla.
En sam pogled jo vzela je preč,
Nazaj ne bo je nikdar več . . .“

Ko motri z bistrim pogledom svet ter išče plemenitosti, nesebičnosti, bratoljubja, kaj vidi, kaj najde?

„Videl povsod si, kak iščejo d'narje,
Kak se le vklanajo zlat'mu bogu;
Kje bratoljubja si videl oltarje?“

Ali je čudno, da mu je vse to užalilo srce, mu omračilo dušo, mu vzbudilo hrepenenje po tihi gomili, kjer si oddahne, kjer se spočije? In zato kliče rešilko smrt, vabi jo tako hrepeneče:

„Prijazna smrt, predolgo se ne mudi:
Ti ključ, ti vrata, ti si srečna cesta,
Ki pelje nas iz bolečine mesta
Tje, kjer trohljivost vse verige zgrudi.
Tje, kamor moč preganjavcev ne seže,
Tje, kamor njih krivic ne bo za nami,
Tje, kjer znebi se človek vsake teže.
Tje, v posteljo postljano v črni jami,
V kateri spi, kdor vanjo spat se vleže,
Da glasni hrup nadlog ga ne predrami . . .“

A ne samo ljubezni do device veliki pevec je naš Prešeren, srce njegovo gori tudi v ljubezni do domovine:

„Solze 'z ljubezni so do tebe vroče,
Iz domovinske so ljubezni lile.“

A pogled na domovino slovensko mu zbujala le srčno bolelost. Povsod vidi le razpor in boj:

„Slovenec že mori Slovenca, brata —“

in: „Viharjev jezih mrzle domačije
Bile pokrajne naše so, kar Samo,

letom vestno pobirajo in glavni družbi pošiljajo doneske svojih udov, sklicujejo shode, snujejo poučne ali zabavne sestanke, imajo lepo urejeno in delalno načelnštvo, pridobivajo novih udov in o svojem delovanju pravočasno obveščajo odbor glavne družbe. Vsem tem se glavni odbor iskreno zahvaljuje in jih stavi drugim podružnicam v izglede.

Nekaj podružnic pa je v svojem poslovanju nekoliko zaostalo. Nekatere že dalje časa niso pobrale letnih doneskov od svojih udov, druge ne sklicujejo zborov, ne obnavljajo o pravem času svojega načelnštva in ničesar ne poročajo glavnemu odboru. Vse to je lahko razumljivo iz raznih okoliščin. Slovenci imamo mnogo narodnega davka in dela, da včasih ne moremo vsemu kaj. Zato noče glavni odbor družbe sv. Cirila in Metoda nikomur očitati premajhne požrtvovalnosti ali delalnosti. Prosi pa vse rodoljube in zlasti svoje podružnice, naj koj zberó vse moči, da družbi, ki je danes na več krajih pogoj našega narodnega obstanka, v sedanji potrebi prihrane na pomoč.

Marsikateri ud ene ali druge podružnice bi rad vplačal svoj letni prispevek, ko bi ga kdo v pravem času opomnil, marsikdo bi se v družbo vpisal, ko bi ga kdo nagovoril, ali ko bi bila v njegovi bližini kaka delalna podružnica. — Zato prosimo vse podružnice, naj v tem dvojnem smislu poživijo svoje delovanje, da namreč poberó kolikor mogoče tudi zastale doneske svojih udov, in da skušajo pridobiti kar največ novih družabnikov. — Nekatere podružnice pošiljajo vsako leto v primeren času kakega zanesljivega slá s plačilnimi listki (pobotnicami) do vseh svojih udov, da poberó letne doneske. Ko pošlje blagajnik nabrane prispevke glavni družbi, odšteje stroške za takega biralca. To postopanje popolnoma odobravamo — menda je do mala najshodnejše; tudi je priporočamo povsod, kjer ne morejo člani naših podružničnih odborov do družbenic in družbenikov. (Konec prihodnjič.)

Dopisi.

Za velikovsko „Národno šolo“ so darovali č. g. J. Ebner, župnik v Medgorjah, 3 krone; č. g. župnik Fr. Katnik na Dholici kot prvi daruje prvi kronski dvajsetak (20 kron); Neimenovan M. K. 5 kron; g. Iv. Hornbök nabral je dné 7. okt. na instalaciji č. g. župnika H. Smažika v St. Janžu v Rožu 18 kron; Slovensko omizje v Beljaku 10 kron; Mat. Wutti p. d. Pajovec, posestnik na Ločilu, 4 krone; preč. g. župnik Sim. Greiner v St. Jakobu pri Celovcu na obljubljeni stotak 20 kron; Jožef Zače, posestnik v Prevaljah, 3 krone; Drag. Hraha, provizor na Vis. Bistrici, 5 kron. Vkup 88 kron. Živelí nasledniki!

Iz Celovca. (Volilni zapisniki.) Prav ste v zadnji številki označili gospódo, ki vlada na našem rotovžu in ki je v znani svoji „svobodoljubnosti“ spravila take volilne imenike na dan, da je res sramota! Kako lepo se je g. župan izgovarjal, da uradniki niso hoteli poprijeti tega dela. Kdo pa na našem „rotovžu“ ukazuje? Župan ali uradniki! Za nas Slovence je ta pojav še posebnega pomena! Občinski odbor je sklenil, da sprejema samo nemške uradnike. Ne gleda torej toliko na zmožnost, nego na nemško národnost; kako delavne in pridne uradnike tem potom dobivajo, je pokazala županova izjava! — Podžupan dr. Metnec je priložil županu v oni seji še posebno brco, češ: vsak kmetski župan zna pravilno sestaviti volilne imenike, v Celovcu pa jih niso znali! Res je tako! A kakor v tej, tako se naši celovski mogočnejši odlikujejo tudi v drugih stvaréh! — Prvotne volitve bodo v Celovcu menda dné 17. decembra.

Iz Velikovca. (Oholost velikovškega župana.) Dnó 14. nov. razvijal je nemško-nacionalni kandidat, klobučar Gratzhofer, svojim svoj program. Veliko ni vedel povedati ta novi kandidat spodnje-koroških mest in trgov. Vsebinsa njegovega govora je bila kratko ta: Nemški Velikovec je v veliki nevarnosti, za to je potrebno, da se izvoli bodoči poslanec iz Velikovca. Če bodem izvoljen, skrbel bodem za nemške obrtnike in bodem pristopil nemški ljudski (Doberník-Lemišev) stranki. Ravnatelj meščanske šole g. Bohrer, ki stoji popolnoma v nemško-nacionalnem taboru, govoril je za zvišanje učiteljskih plač. Predsedoval je zborovanju g. župan Pinterič. Obžaloval je, da jih je tako malo prišlo na zborovanje ter je vračal vso krivdo za to (!!) na farje — druge besede za duhovnike ta veliki Nemec ne pozna —, če ravno je vedel, da se od naše stranke nikdo ni brigal za ta shod. A še lepše pride. Po zborovanju podali so se Pinterič in njegovi zvesti trabanti v kavarno. Ko vidi Pinterič tam pri mizi sedeti nekaj mož, ki se upajo imeti druge nazore kot on, tedaj mu vzkipi nemška kri; on odpre svoja nemška usta in po sobi donijo modrost in prostost dihajoče besede: „Ich bin Bürgermeister der deutschen Stadt Völkermarkt und ich werde es bleiben. Und ich werde dahin trachten, dass solch' hergelaufene windische Beamte, Pfaffenknechte, und der Pack der Gewerbetreibenden, der mit den Pfaffen hält, einfach ausgewiesen werden!“ (Jaz sem župan nemškega mesta Velikovec in bodem tudi ostal. Jaz bom že skrbel, da bodo taki sem pritepeni slovenski

uradniki, farški hlapci, in ta smet od obrtnikov, ki drži s farji, kratkomalo izgnani.) Tako govori nemško-nacionalna nadutost, ki bi rada brezobzirno vse pokončala, kar ne trobi v nje rog. — Slovenski oratar, zapomni si te besede, ki so izraz mišljenja tu vladajoče nemško-nacionalne klike, ki te le tedaj pozna, če ji nosiš s krvavimi žulji zaslužene groše, katera ti niti tega ne privošči, da bi se mogel z uradniki v tvojem maternem jeziku pogovoriti. Presilnemu tlačenju priti v okom, napravljaj Slovenija zjedinen si dom. Ne daj se motiti, če pisano gleda protivnik, kajti „kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti“.

Iz Libelič. (Shod.) Dnó 18. nov. popoldne je napravilo katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem pri nas v gostilni g. J. Brica „na pošti“ shod, ki je bil jako dobro obiskan. Shodu je predsedoval naš župnik č. g. Krejčič, ki je vse pozdravil in ko je bil na kratko vzrok shoda razložil, dal je besedo čast. g. Kramarju, župniškemu upravitelju v Črnečah, kateri nam je v jasnem in ognjevitnem govoru razložil važnost volitev v državni zbor in dolžnost vsakega kmeta, volitve se udeležiti. Nato je vstal, pozdravljen od vseh navzočih, deželni poslanec g. Grafenauer, in v izbornem, poldrugo uro trajajočem govoru nam je jasno pokazal, odkod pride, da kmečki stan vedno bolj propada. Med mnogimi drugimi vzroki so najpoglavitejši slabe pogoje in zato naj kmet svojo najiminitnejšo dolžnost stori, t. j. naj se pridno volitev udeležuje in si izvoli take poslance, kateri potrebe in težnje kmeta dobro poznajo, imajo zanj srce in naredé postavne kmetskemu stanu ugodne. Gospodu poslancu se je med izvrstnim govorom burno pritrdjevalo in sledilo je splošno ploskanje in odobravanje. Ker se nihče več ni oglasil za besedo, je izrekel predsednik zahvalo gg. govornikom in vsem navzočim in je volilce opomnil, naj s takim navdušenjem, katero se kaže pri tem zborovanju, vsi do zadnjega moža pridejo na volišče in zmaga bogotova. — Kmetje! Časi so važni in resni, storite vsak, kar ste svojemu stanu, sebi in svojim storiti dolžni in pridite polnoštevilno k volitvi in prisijalo bo kmalu tudi kmetu solnce boljše bodočnosti!

Iz Galicije. (Shod.) Katol.-pol. in gospod. društvo za Slovence na Koroškem je imelo minulo nedeljo v Vogrinovi gostilni shod, ki je bil od naše strani dobro obiskan. Zbralo se je pa tudi precejšnje število nasprotnikov-bauernbunarjev, ki so z znano svojo surovostjo hoteli shod razgnati. Na čelu tej četi, med katero je bil malone ves liberalni Grabštanj, je bil — deželni poslanec Kiršner!! Naša govornika, gg. Podgorca in Grafenauera — so hoteli nasprotniki na vsak način motiti, a se jim ni posrečilo. Nastopil je tudi Kiršner, a njegove neslane čenče so se našim ljudem „dopadle“ tako, da ga nihče ni maral poslušati in da so naši kar trumoma odšli. Tako je Kiršner s svojo razsajajočo gardo ostal sam! Nasprotniki se bodo morda hvalili s svojim nastopom. Slobodno jim! Naši so z uspehom shoda zadovoljni, saj so pa tudi „omiko“ in „kulturo“ nasprotnikov ogledali si — od blizu!

Iz Žitarevasi. (Shod), ki se je tu vršil minulo nedeljo, je bil jako dobro obiskan in se je vršil prav lepo. Z mnogim zanimanjem so navzoči sledili besedam govornikov. Govorila sta gg. Podgorca in Grafenauera. Takega krepkega pouka bi potrebovali večkrat!

Iz Spodnjega Roža. (Nasprotna agitacija.) Našim nasprotnikom je seveda veliko na tem, da bi bil izvoljen njihov pristaš, bivši učitelj in posestnik Janih. Agitacijo za tega kandidata so si pa prav „fletno“ uredili, da jih nič ne stane, ker v sedanjih slabih časih treba „šparati“. Zato so se vsedli načelniki borovelskih obrtnih zadrug vkup in so napisali pismo ter je poslali občinskemu predstojništvu v Nevemkjo. V tem pismu pravijo, da bo g. Janih p. d. Šajnik „najboljše“ zastopal težnje obrtnikov (o kmetih čisto molčijo) in naj torej občinska predstojništva podpirajo njegovo kandidacijo. No, to je prav lepo, — a da se taka priporočila pošiljajo od občine do občine kot uradni dopisi z dotično številko itd., se nam jako, jako čudno zdi! Ali je naloga občinskih uradov, pečati se s takimi stvarmi?!

Iz Domačal. (Izgubljena deklica.) Pred kakimi štirimi meseci so poročali časopisi o nekem tukajšnjem dekletu, ki je med pogrebom izginila. Nikjer je niso več mogli najti, vkljub vsemu iskanju. Zdaj so našli lovec njeno trulo v grapi blizu onega kraja, kjer so otroka zgrešili.

Iz Zavrha. (Nezgoda.) Humberški grof je zidal tukaj žago z velikanskim kolesom, katero žene čisto majhna voda. Vlito železno kolo pomagalo je žago gnati, kadar je bilo kolo že v teku. Prejšnji teden bi se bila zgodila tu lahko velika nesreča. Železno kolo, ki je bilo v tiru, je namreč počilo in se zdrobilo na več koscev. Vkljub temu, da so stali blizu štirje delavci, ni bil nobeden poškodovan.

Iz Borl ob Zili. (Šola.) Komisija ogledala si je dnó 13. listopada t. l. tukajšnjo šolo, da bi se tako dognalo, ali še zadostuje svojemu namenu ali ne. Časi se spreminjajo, spreminjajo se z njimi tudi ljudje, in „kolikor je ljudij, toliko je tudi različnih mislij,“ pravi že star pregovor. In ravno to se more tudi o takih komisijah v obče reči in velikokrat se zgodi, da ena komisija kako reč še za prav dobro spozna, katero druga zopet kot čisto slabo zavrže. Tukajšnja šola se je zidala še le leta 1868. Dolgo so takrat tuhtali in se prepirali, kam bi jo postavili; zidali so jo kot dvorazredno, med tem ko so se prej učenci samo v enem razredu in sicer v neki zasebni hiši poučevali. Trideset let je od tega preteklo in glej — prej imenovana komisija je našla, da je pri šoli vse slabo: slaba je nje lega, slabe so stopnice, slabo je stranišče, sobe so premajhne itd., z eno besedo, vse je slabo. Kaj je resnica na tem? Res, da ni vse tako, kakor bi moglo biti. Druge reči, ako postanejo malo stare in slabe, se pustijo popraviti, da so zopet za rabo. To bi se imelo tudi pri tej šoli napraviti in to tembolj, ker tukajšnji posestniki posebno vsled velikih požarov v obče prav slabo stojijo. Šolsko poslopje je primeroma še novo in dobro, dà, v zadnjem času se je v šoli že marsikaj popravilo, in ako bi bila zdaj res še kaka poprava potrebna, bi se to s par stotaki tudi še lahko napravilo. Potem bi šola pri sedanjih slabih razmerah bržkone še zadostovala kakih dvajset ali pa še več let, oziroma dokler ne bode nujno potreben 3. razred. To se pa pri navadnih razmerah ne bode tako hitro zgodilo, k večjemu bi morali tukaj, kjer so letos že malo poskušali, v veliki meri začeti kopati rudo, tako da bi potem veliko tujih otrok sem prišlo. To se pa zdaj še ne vé, in kakšna šola bi potem bila potrebna in primerna, se zdaj tudi še ne more reči. Zdrava pamet bi tedaj vsakemu morala reči, da bi se imelo tukaj z zidanjem nove šole tako dolgo počakati, da bi bodočnost pokazala, kakšna šola da bode potrebna. Z ozirom na slabo stanje tako pri kmetih kakor pri deželnih financah sem že večkrat prav pametne može slišal reči: „Dobro je za navadno napredovati, ali velikokrat še boljše varčevati.“

Novičar.

Po slovenskih deželah.

(Veliko Prešernovo slavnost) priredijo dné 2. decembra ljubljanska národna društva v proslavo prvega našega pesnika. Priredi se slavnostna akademija v Národnem domu, slavnostne predstave v gledališču itd. Ljubljana bo okrašena z zastavami. Tudi v ljudskih šolah se bodo obhajale posebne slavnosti v Prešernovo proslavo.

(Socijaldemokratje) so zmagali pri občinskih volitvah v Mariboru. Priborili so si kar v prvi volitvi vse sedeže in propadel je tudi dose-danji župan Nagy. Med izvoljenimi je tudi učitelj Ant Stiebler. — Tudi v Gradcu so soc. demokratje pri občinskih volitvah dosegli velik uspeh. V ožji volitvi so spravili v mestni zbor troje svojih somišljenikov ter je tam sedaj že 5 njihovih privrženecv.

(Slovenski šolski Matici) je pravni obstanek zagotovljen. Ob Božiču se bo vršil prvi občni zbor, na katerem se bo društvo sestavilo. Sedaj je torej potreba, da se v obilnem številu priglašajo udje. Glavna naloga društva je, pospeševanje vzgojeslovne književnosti. Pristopi lahko vsak, komur je mar prosep slovenskega slovstva. Letnina znaša 4 krone. K pristopu se je prijaviti pod naslovom: G. Andrej Senekovič, c. kr. ravnatelj v Ljubljani.

(Drobne novice.) V Šošanju je umrla gospa Jožefa Vošnjak, mati znanih národnih bratov dr. Vošnjakov. Dosegla je 94 let ter zapustila petero otrok, 19 vnukov in 23 pravnukov. — Na Gorenjskem bodo bajè ustanovili kmetijsko šolo. — Slovenska umetniška razstava v Zagrebu se otvori dné 22. dec.

Križem sveta.

(Nekaj o angleško-burski vojski.) Jedna največjih krivic pod solncem, sramota evropskim državam, neizbrisljiva pega odhajajočega 19. stoletja, vnebovpijoči greh celega angleškega národa, in naravnost proti vsakemu mednarodnemu pravu — je surova vojska, mesarsko klanje, katero so usilili Angleži ubogim Burom v južni Afriki. Burski národ je majhen, malo večji kot naš slovenski, a priden je in svobodoluben. Ustanovili so si svojo ljudovlado, na čelu jej znani Krüger. Živelí so se od poljedelstva, živinoreje in rudokopa. A ravno to, da so imeli bogate rudokope, zlate žile, in celo dijamante, je že davno vzbudilo kramarskim angleškim dušam zavist. Skrivno so delovali, nesramno podkupovali, dražili in goljufali, a bogate dežele še niso mogli dobiti. Prignali so uboge Bure tako daleč, da so prijeli za orožje, 60.000 je bilo vseh, ki so bili sposobni za vojno. Angleži pa so trumo

pošiljali na nje, vseh skupaj okoli 250.000 vojščakov! — Cesar so se vsi pravični ljudje bali, je prišlo: Burski rod umira v surovem angleškem objemu! Več ko leto so se bojevali kakor levi, 35.000 jih je poginilo na bojišču ali v bolnišnicah. Koliko pa še žensk in otrok! Okoli 8000 jih že zdihuje v ječah na otokih: Sv. Helene in Cejlon. Vseh skupaj pa pride tja okoli 20.000. Med njimi veliko bojevitih žensk in hrabrih dečkov. Cela dežela je uničena, mesta so prazna, vasi požgane, posamezne pristave razdrte, prejšnjih lepih čred ni več, tovarne so posute, tu in tam se skrivajo Burci, žene jokajo, otročki stokajo. Junaški Bota ima še nekaj okoli 1200 mož ter je sklenil, da se vojskuje do zadnjega. Surovega angleškega poveljnika Lord Roberts je zdaj nadomestil še surovejši Lord Kičener, ki je sklenil zaklati zadnjega Burca! — Slavnoznani in priljubljeni predsednik burske vlade Krüger pa se je obupan podal v Evropo, kjer bo začel svetu razkrivati angleško brezobzirnost in surovost. Prostovoljci, ki so od vseh krajev leteli Burom na pomoč, so se vrnili, kar jih je še ostalo, domu. — Čudno je le to, da se nobena druga država ne potegne za uboge Burce. Ko bi Angležem šlo slabo, cela Evropa bi šla na pomoč; Burski odposlanci so pa zastoj prosjačili pri vseh vladah za pomoč. Ko sta se predlanskim stepla Turek in Grk, vse države so bile zraven, da bi za Boga ne zamudile bogate delitve, katere k sreči ni bilo nič. — r.

(Krüger) je dné 22. nov. došel s parnikom „Gelderand“ v Marseille na Francosko. Sprejem je bil jako slovesen. Iz Marseilla odpotuje v Pariz in iz Pariza v Haag, kjer bo izdal pisma, ki pričajo, kako krivico so Angleži storili Burom. Krügerju se je posrečilo rešiti del transvalskega državnega zaklada.

(Avstrijsko sadje na pariški razstavi.) Avstrija si je pridobila s svojo razstavo sadja na pariški razstavi mnogo ugleda. Izmed vseh dežel je razstavila naša država najlepše sadje. Mnogo razstavljalcev je dobilo prva odlikovanja.

(Vlada proti Čehom.) Predsednik praškega nadsodišča Janša je stopil v pokoj, ker ni hotel več trpeti vpliva pravosodnega ministra. Na Janšovo mesto pride dr. Wessely iz Brna. Vznemirjenje vsled tega imenovanja je na Češkem splošno. Körberjeva vlada si bo sama kriva, ako bo žela vsled svojega izzivajočega ravnanja zopet le vihar.

(Laški visokošolci, toženi radi veleizdajstva.) V Gradcu se je uvedla preiskava proti 36 italijanskim visokošolcem radi veleizdajstva, ker so v neki gostilni baje prepevali protiavstrijske pesmi. Dva dijaka so zaprli; da se jih pusti iz zaporov, se je ponudila kaveja 100.000 K, toda sodnija je ponudbo odklonila.

(Nemški „kulturonosci“.) V nekem nemškem listu se pritožuje dr. Hans Wagner zoper deželnega poglavarja v nemški vzhodni Afriki, generala Libert. Wagner trdi, da hoče pred sodnijo dokazati, da je Libert samo v eni vasi ukazal umoriti 40 ljudi, ki niso mogli plačati nekoliko vinarjev davka in da je dal Libert zaradi hišnega dayka umoriti 2000 ljudi.

(Laška kraljica — pesnikinja.) Laška kraljica Helena je podedovala pesniško nadarjenost po svojem očetu, črnogorskem knezu Nikoli, ki je, kakor znano, eden izmed najboljših jugoslovanskih pesnikov. Še predno se je kneginja Helena vdala, pisala je lepe pesniške umotvore; sedaj pa izidejo njene pesni v posebni zbirki, ki bode obsegala pesni, pisane v srbskem, laškem in francoskem jeziku.

(To in ono.) Nadvojvodinja Marija Valerija, hči našega cesarja, je srečno povila zdravo hčerko, kateri so pri krstu dali ime Jederta. To je šesti otrok nadvojvodinje. — Avstrijski škofje so izdali spomenico proti dvoboju. Cerkev in šola, rodbina in občina naj delujeta proti tej nenravni razvadi. — Nemška vlada izganja skoro dan za dnevom Slovane iz svojih dežel. Tako so pregnali te dni z Saksonskega zopet 40 avstrijskih Čehov in Poljakov. — Državni zbor se skliče baje že dné 25. januarja.

(Rodbinsko čudo.) V New-Yorku se je nedavno ubil zasebnik Herman ter je kot vzrok svojega samomora navel v oporoki sledeče: Oženil sem se z vdovo, ki je imela odraslo hčer. V to deklico se je zaljubil moj oče in jo je poročil. Oče mi je torej postal zet, pastorka pa mačeha. Žena mi je rodila sina, ki je postal mojemu očetu svak, meni pa ujec, ker je bil brat moje mačeha. Radi tega mi je bila moja lastna soproga ob enem stara mati, ker je mati moje matere. Ob enem sem bil mož svoje žene in nje unuk, pa ker je mož stare matere človeku ded, sem bil jaz sam sebi ded! Da ne znorim radi tega groznega čudesa, se odrekam sam življenju.

(Pruska nasilstva.) V zadnjem času vedno bolj odstranjujejo avstrijske podložnike iz Pruskega, zlasti Poljake in Čehe. Verodostojni statistični po-

datki kažejo, da je mislovicki policijski komisar od 1. julija do 1. oktobra poslal v Avstrijo 500 oseb. Bili so to mirni ljudje, ki nikoli še niso bili kaznovani; pruska vlada jih je poslala v Avstrijo nazaj samo zavolj tega, ker so ji bili „lästige“ (nadležni). — Pruska vlada je pred nedavnem zaprla 8 poljskih otroških vrtov in nadaljevalnih šol, ki so si jih Poljaki v Berlinu vzdržavali za svoje majhne in večje otroke. Pomembno je, da se v Berlinu nahaja veliko raznojezičnih šol, v katerih se brez zapreke od strani vlade uči francoski ali angleški; celo male naselbine holandske in skandinavke imajo tu lastne šole; samo poljski jezik je tako „nevaren“ za prusko vlado in nemški narod. Noben pameten človek si ne bode domneval, da je nekoliko poljskih ljudskih šol nevarnih za 1¹/₂ milijona nemških prebivalcev v Berlinu. — V Poznaniu je bila obsojena poljska učiteljica gospodična Janina Omankovska na 5 dnij ječe, ker je v svojem stanovanju brezplačno poučevala nekoliko revnih poljskih otrok v poljskem jeziku in zgodovini. Na Francoskem delijo častna darila tistim, ki brezplačno širijo omiko med priprostim ljudstvom; na Pruskem pa imajo za tako dobro delo — ječo.

Prošnja.

Dné 18. decembra t. l. se bo v tukajšnji „Národni šoli“ vršila običajna božična slavnost. Da bomo mogli tudi letos uboge otroke, katerih imamo toliko, s primernimi darili, posebno z obleko, obdariti, ponižno prosimo, naj bi blagi dobrotniki in prijatelji naše šole tudi letos nam blagovolili poslati, kar je njih blage volje, ali denarne prispevke ali obleko in druga primerna darila. Za vso dobrotljivost že v poprej kličemo: „Bog plačaj!“

V Št. Rupertu pri Velikovecu dné 19. novembra 1900. Vodstvo „Národne šole“.

Dobre, stare čase tako radi hvalijo in v marsikaterem oziru po pravici. Zlasti so se odlikovali prejšnji časi v tem, da so bile življenjske potrebe bolj priproste in živila bolj naravna. Kaj vse nam razburja zadnji čas naše živce! Vrh tega vedno bolj razširjeno uživanje upijanjivih in drugih razburljivih pijač! Da se temu vplivu kolikor mogoče zastavi pot, nujno priporočamo, naj se k bobovi kavi, ki je sama škodljiva in razburja živce, primešava polovico Kathreiner-Kneippove sladne kave, katere je zdravju koristna. Splošno je že znano, kako prijetna in okusna kava se dobi na ta način, in kako pomirja in krepi živce, dočim jih čista bobova kava razburja in slabi. Tega pomočka svojemu zdravju naj bi nihče ne opustil, zlasti pa bi se ne smela dolgo obotavljati nobena gospodinja, da vpelje in porablja v blagor svoje družine zdravo domačo Kathreiner-Kneippovo sladno kavo v znanih izvirnih zavitkih.

Naša gospodarska organizacija.

Skladišče v Sinčivasi.

Zadružniki pozor! Našim zadružnikom imamo naznaniti, da v skladišču v Sinčivasi za ajdo nimamo več prostora. Ajda se mora tanjko nasipati, sicer se izpridi, zato bomo v bodoče to-le žito sprejemali le še po ceni, kakor se zdaj prodati pusti, ker je več hraniti ne moremo. Zdj se pa ajda prodaja po 6 gld. 20 kr. ali 12 kron 40 vin. meterski stot. Zadružniki naj zato ajdo branijo sami še nekaj časa, da se cena zboljša, zadruga je več nasipati ne more, ker mora imeti prostora tudi za druga žita. Za leta, kadar je veliko ajde, nam je skladišče pač premajhno, in ljudje so žalibog v takih denarnih zadregah, da hočejo vse kar na krat oddati. Kmetje, pomagajte si v tem slučaju s posojilnicami, da boste mogli pustiti blago še nekaj časa v hramu in pozneje je boljše prodati.

Loterijske številke od 24. novembra.

Gradec	59	47	57	41	12
Dunaj	12	14	18	89	81

Tržne cene.

V Celovcu, dné 22. novembra 1900.

Ime blaga	na birne		na hektolitru		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica	—	—	—	—	— bik
rž	10	—	12	50	— pitana vola
ječmen	—	—	—	—	20 vprežnih volov
oves	4	47	5	59	3 junce
turšica	7	20	9	—	77 krav
pšeno	14	—	17	50	4 telice
fižol (rdeč)	11	52	14	40	53 pitanih svinj
krompir	1	40	2	38	15 prascev
deteljno seme	—	—	—	—	
ajda	6	96	8	70	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 250 K do 300 K, krave po 100 K do 250 K.

Sladko seno je meterski cent po 5 K — v do 6 K — v, kisló seno po 3 K 60 v do 4 K 80 v, slama po 3 K — v do 4 K — v.

Promet je bil srednji.

Velikovec, dné 21. nov. Prignali so: 49 volov, 39 krav, 4 telice, 2 teleta, 106 ovc, 52 živih svinj in 4 zaklane svinje. Bilo je malo prometa.

Sejmovi meseca decembra. Dné 3. Velikovec, Št. Vid; 19. Beljak; 27. Labud, Svinec.

NAZNANILA.

V zalogi tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu izšel je:

Mali Katekizem ali krščanski nauk,
cena 15 kr.

in
Veliki Katekizem ali krščanski nauk,
cena 40 kr.

Izvirnik potrdili so vsi avstrijski škofje, zbrani na Dunaju dné 9. aprila 1894.

Visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje ju je pripustilo z odlokom z dné 28. marca 1898, št. 7200, kot učno knjigo

Srednji Katekizem ali krščanski nauk,
cena 32 kr.,

potrjen od vis. c. kr. ministerstva za uk in bogočastje z odlokom z dné 30. aprila 1898, št. 9940, kot učna knjiga.

Za obila naročila se priporoča
tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Na Najvišje povelje Nj. c. kr. apost. Veličanstva.

XXI. c. kr. državna loterija
za skupne vojaške dobrodelne namene.

Le-ta denarna loterija — edina v Avstriji postavno dovoljena — ima 18.122 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 418.640 kron.

Glavni dobitok je:

200.000 kron.

Za izplačanje dobitkov jamčijo c. kr. loterijski dohodki.

Žrebanje je nepreklicno dné 13. decembra 1900. l.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Dunaju I., Riemergasse 7, v loterijskih nabiralnicah, tobakarnah, pri davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, v mešnicah itd. Načrti za žrebanje za kupovalce srečk zastoj.

Srečke se določijo poštne prosto.

C. kr. ravnateljstvo za loterijske dohodke.

Oddelek za državne loterije.

Pozor! Pozor!

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu

priporoča od svoje najstarejše, glasovite in najzmožnejše

tovarne za gasilno orodje

sl. gasilnim društvom, občinam in zasebnikom sledeče predmete:

Brizgalnice najnovejše sestave, kakor s patentom proti zmrzlini, s priredbo, da brizgalnica na obe strani jemlje in meče vodo; „univerzalko“, prikladno za male občine, katere se nosijo ali vozijo; parne brizgalnice, vodonoše, sesalke vsake vrste, vozove za polivanje ulic in prevažanje gnojnice itd., cevi iz posebne tkanine najbolje vrste; dalje čelade, pase, sekirice, lestve ter sploh vse za gasilna društva prikladno orodje, trpežno in lepo izdelano. Motor-vozove in priprave za aceten-luč. Dalje kmetijsko orodje vsake vrste. Gasilna društva, občine in poštne kmetovalci-gospodari plačujejo tudi na obroke po dogovoru. Naročila franko na vsak kolodvor.

Cenike pošiljamo brezplačno in poštne prosto.

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.